# WYROK TRYBUNAŁU (wielka izba)

z dnia 16 grudnia 2008 r.*

W sprawie C-47/07 P

mającej za przedmiot odwołanie, w trybie art. 56 statutu Trybunału Sprawiedliwości, wniesione w dniu 31 stycznia 2007 r.,

**Masdar (UK) Ltd**, z siedzibą w Eversley (Zjednoczone Królestwo), reprezentowana przez A.P. Bentleya, QC, oraz P. Greena, barrister,

strona wnosząca odwołanie,

w której drugą stroną postępowania jest:

**Komisja Wspólnot Europejskich**, reprezentowana przez J. Enegrena oraz M. Wilderspina, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona pozwana w pierwszej instancji,

* Język postępowania: angielski.

TRYBUNAŁ (wielka izba),

w składzie: V. Skouris, prezes, P. Jann, C.W.A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts, M. Ilešič (sprawozdawca) i T. von Danwitz, prezesi izb, A. Tizzano, J.N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta, J. Malenovský, A. Arabadjiev i C. Toader, sędziowie,

rzecznik generalny: J. Mazák,
sekretarz: L. Hewlett, główny administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 20 lutego 2008 r.,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 12 czerwca 2008 r.,

wydaje następujący

## Wyrok

1 Masdar (UK) Ltd (zwana dalej „Masdar") w swoim odwołaniu żąda uchylenia wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 16 listopada 2006 r. w sprawie T-333/03 Masdar (UK) przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. II-4377 (zwanego dalej „zaskarżonym wyrokiem"), w którym Sąd oddalił skargę o naprawienie szkody, jaką Masdar miała ponieść z tytułu braku zapłaty za usługi świadczone przez nią w ramach projektów pomocy wspólnotowej.

### Okoliczności powstania sporu

2 Na początku 1994 r., w ramach wspólnotowego programu pomocy technicznej dla Wspólnoty Niepodległych Państw (TACIS), pomiędzy Komisją Wspólnot Europejskich a spółką Hellenic Management Investment Consultants SA (zwaną dalej „Helmico") została zawarta umowa w celu realizacji projektu w Mołdawii. Umowa ta (zwana dalej „umową dotyczącą Mołdawii") stanowiła część projektu zatytułowanego „Pomoc przy organizacji stowarzyszenia rolników indywidualnych" (zwanego dalej „projektem mołdawskim").

3 W kwietniu 1996 r. Helmico i Masdar zawarły umowę, na podstawie której Helmico zleciła spółce Masdar jako podwykonawcy świadczenie niektórych usług przewidzianych w umowie dotyczącej Mołdawii.

4 W dniu 27 września 1996 r. pomiędzy Komisją a Helmico została zawarta kolejna umowa. Na mocy tej umowy (zwanej dalej „umową dotyczącą Rosji") Helmico zobowiązała się do świadczenia w Rosji usług w ramach projektu noszącego nazwę „Federalny system kwalifikacji i badań materiału siewnego" (zwanego dalej „projektem rosyjskim").

5 W grudniu 1996 r. Helmico i Masdar zawarły umowę podwykonawstwa dotyczącą projektu rosyjskiego, zasadniczo taką samą jak umowa zawarta w kwietniu 1996 r. w związku z projektem mołdawskim.

6 Pod koniec 1997 r. Masdar zaczęła niepokoić się opóźnieniami w płatnościach ze strony Helmico, która podawała, że za opóźnienia te odpowiedzialna jest Komisja. Masdar skontaktowała się ze służbami Komisji i dowiedziała się, że Komisja zapłaciła za wszystkie faktury wystawione do tego czasu przez Helmico. Dalsze badanie umożliwiło spółce Masdar odkrycie, że Helmico informowała ją z opóźnieniem lub niedokładnie o płatnościach otrzymywanych od Komisji.

7 W dniu 2 października 1998 r. odbyło się spotkanie pomiędzy członkiem zarządu Masdar a przedstawicielami Komisji (zwane dalej „spotkaniem z 2 października 1998 r.") w celu przeanalizowania problemów napotkanych przy współpracy z Helmico.

8 W dniu 5 października 1998 r. Komisja wysłała pismo do Helmico, w którym wyraziła zaniepokojenie faktem, że różnice stanowisk pomiędzy nią a Masdar mogą zagrozić realizacji projektu rosyjskiego, i podkreśliła, że przywiązuje wielką wagę do powodzenia tego projektu. Komisja zażądała od Helmico zabezpieczenia w postaci oświadczenia podpisanego łącznie przez Helmico i Masdar. Pismo wyjaśniało, że w razie nieotrzymania takiego zabezpieczenia przed poniedziałkiem, 12 października 1998 r., Komisja przewiduje podjęcie innych środków dla zapewnienia realizacji projektu.

9 W dniu 6 października 1998 r. Helmico odpowiedziała służbom Komisji, że różnice stanowisk zostały usunięte. W odpowiedzi tej wyjaśniono, że uzgodniła ona ze spółką Masdar, iż wszelkie przyszłe płatności, w tym płatności wynikające z wystawionych już faktur dotyczących projektu rosyjskiego, powinny być dokonywane na wskazany rachunek bankowy Masdar, a nie na rachunek Helmico. Pismo to zaopatrzone było w odręczny dopisek: „zatwierdzone, S., Masdar, dnia 6 października 1998 r." Podobnie zredagowane pismo, z taką samą datą i również kontrasygnowane przez prezesa Masdar, dotyczące kwot podlegających zapłacie na podstawie umowy dotyczącej Mołdawii, zostało przesłane Komisji.

10 W dniu 7 października 1998 r. Helmico przesłała Komisji dwa inne pisma, również kontrasygnowane przez S. w imieniu Masdar. Ich brzmienie było identyczne z brzmieniem pism z dnia 6 czerwca, z tym że pismo w sprawie umowy dotyczącej Rosji nie wymieniało żadnego rachunku bankowego, podczas gdy pismo w sprawie umowy dotyczącej Mołdawii wskazywało dla przyszłych płatności numer rachunku bankowego posiadanego przez Helmico w Atenach.

11 W dniu 8 października 1998 r. Helmico napisała dwa pisma do osób kierujących omawianymi projektami w wydziale Komisji zajmującym się umowami, zwracając się o dokonywanie wszelkich kolejnych płatności z tytułu umów dotyczących Rosji i Mołdawii na inny rachunek posiadany przez Helmico w Atenach.

12 W dniu 8 października 1998 r. Helmico i Masdar podpisały porozumienie o udzieleniu prezesowi Masdar pełnomocnictwa do dokonania przelewu środków z dwóch rachunków bankowych wspomnianych w pismach z dni 7 i 8 października 1998 r., adresowanych do Komisji.

13 W dniu 10 października 1998 r. Komisja wydała sprawozdanie z zakończenia projektu rosyjskiego. Spośród sześciu działów poddanych ocenie cztery otrzymały ocenę „bardzo dobrą", jeden „dobrą" i jeden „ogólnie zadowalającą". W sprawozdaniu tym stwierdzono, że „projekt został przeprowadzony i zakończony w sposób wzorcowy". W dniu 26 lutego 1999 r. Komisja wydała sprawozdanie z zakończenia projektu mołdawskiego, w ramach którego dwa działy poddane ocenie otrzymały ocenę „dobrą", a cztery pozostałe „ogólnie zadowalającą".

14 W dniu 29 lipca 1999 r. służby Komisji skierowały do Masdar pismo, w którym stwierdziły, że Komisja, po uzyskaniu informacji o nieprawidłowościach finansowych w stosunkach pomiędzy Helmico i Masdar przy wykonywaniu umów dotyczących Rosji i Mołdawii, zawiesiła wszelkie niedokonane jeszcze płatności. Świadoma trudności finansowych Masdar Komisja powiadomiła ją, że w ramach projektu rosyjskiego dokona przelewu zaliczki w wysokości 200 000 EUR na rachunek bankowy Helmico, wskazany w instrukcjach przekazanych przez tę spółkę w dniu 8 października 1998 r. Kwota 200 000 EUR została wpłacona w sierpniu 1999 r. na powyższy rachunek, a następnie przelana na rachunek Masdar.

15 Pomiędzy grudniem 1999 r. a marcem 2000 r. prezes Masdar wysłał pisma do kilku urzędników Komisji, w tym do członka Komisji odpowiedzialnego za stosunki zewnętrzne C. Pattena. Podniósł on między innymi kwestię płatności za usługi świadczone przez Masdar.

16 W dniu 22 marca 2000 r. dyrektor generalny wspólnej służby ds. stosunków zewnętrznych Komisji wystosował pismo do prezesa Masdar, przekazując mu, co następuje:

„Po przeprowadzeniu intensywnych konsultacji (w ramach których rozważanych było kilka możliwości, w tym ostateczne rozliczenie obu umów w drodze dodatkowych płatności na rzecz Masdar, obliczonych stosownie do wykonanych przez Was prac i poniesionych przez Was wydatków) służby Komisji podjęły ostatecznie decyzję o przystąpieniu do odzyskania funduszy wypłaconych uprzednio na rzecz drugiej strony umowy, Helmico. Wydaje się, że na gruncie prawnym wszystkie płatności dokonane bezpośrednio na rzecz Masdar (nawet za pośrednictwem rachunku bankowego, do którego macie pełnomocnictwo) w przypadku niewypłacalności Helmico byłyby traktowane przez zarząd lub wierzycieli Helmico jako działanie w zmowie; ponadto nie jest pewne, że w przypadku sporu pomiędzy Helmico a Masdar przekazane przez Komisję Europejską fundusze pozostałyby ostatecznie własnością Masdar, jak tego życzyłaby sobie Komisja".

17 W dniu 23 marca 2000 r. Komisja skierowała do Helmico pismo, w którym poinformowała ją o odmowie zapłaty niezapłaconych jeszcze faktur i zażądała zwrotu łącznej kwoty 2 091 168,07 EUR. Komisja podjęła ten krok po ujawnieniu, że Helmico dopuszczała się nadużyć przy wykonywaniu umów dotyczących Mołdawii i Rosji.

18 W dniu 31 marca 2000 r. Masdar wniosła do High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division powództwo przeciwko Helmico, domagając się zapłaty za usługi świadczone w ramach podwykonawstwa przy wykonywaniu umów dotyczących Mołdawii i Rosji, w łącznej kwocie 453 000 EUR. Postępowanie to zostało zawieszone na czas nieokreślony.

19 W dniu 4 kwietnia 2000 r. Komisja wystawiła dwa oficjalne zlecenia windykacji wobec Helmico na mocy art. 28 ust. 2 rozporządzenia finansowego z dnia 21 grudnia 1977 r., mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 356, s. 1), obowiązującego w tym czasie.

20 W latach 2000 i 2001 Masdar kontaktowała się z Komisją w celu przeanalizowania możliwości otrzymania bezpośrednio od Komisji zapłaty za wykonaną pracę, za którą wystawiła faktury Helmico. W związku z tym odbyły się liczne spotkania prawników Masdar ze służbami Komisji.

21 W dniu 16 października 2001 r. służby Komisji odpowiedziały, że informacje te zostały przekazane właściwym służbom Dyrekcji Generalnej ds. Budżetu, Europejskiemu Urzędowi ds. Nadużyć Finansowych i jednostce odpowiedzialnej za finanse i umowy, zajmującej się programami TACIS oraz że służby Komisji podejmą wszelkie niezbędne kroki w celu odnalezienia członków zarządu Helmico.

22 W dniu 1 lutego 2002 r. w pisemnej odpowiedzi na żądanie prawników Masdar służby Komisji wyjaśniły, że w dniu 4 kwietnia 2000 r. zostały wydane dwa oficjalne zlecenia windykacji przeciwko Helmico, jedno odnoszące się do umowy dotyczącej Mołdawii na kwotę 1 236 200,91 EUR, a drugie — do umowy dotyczącej Rosji na kwotę 854 967,16 EUR, co daje łącznie 2 091 168,07 EUR.

23 W dniu 18 lutego 2003 r. odbyło się kolejne spotkanie prawników Masdar z służbami Komisji.

24 W dniu 23 kwietnia 2003 r. prawnicy Masdar wysłali do służb Komisji pocztą poleconą pismo kończące się następującym oświadczeniem:

„Jeżeli służby Komisji nie będą w stanie do dnia 15 maja 2003 r. przedstawić konkretnej propozycji zapłaty na rzecz mojego klienta za świadczone usługi, do Sądu Pierwszej Instancji złożona zostanie skarga o naprawienie szkody na mocy art. 235 WE i 288 [WE] […]".

25 Faksem z dnia 15 maja 2003 r. Komisja zwróciła się do prawników Masdar z propozycją spotkania w celu ewentualnego rozwiązania polubownego, w ramach którego Komisja zapłaciłaby wnoszącej odwołanie kwotę 249 314,35 EUR za prace wykonane po ujawnieniu nadużyć Helmico, pod warunkiem przedstawienia przez Masdar dowodu na zawarcie porozumienia, zgodnie z którym Komisja miałaby zapłacić jej bezpośrednio w razie zakończenia projektów rosyjskiego i mołdawskiego.

26 Pismem wysłanym pocztą poleconą dnia 23 czerwca 2003 r. prawnicy Masdar odpowiedzieli służbom Komisji, że odmawiają prowadzenia negocjacji w oparciu o propozycję Komisji, podając szczegóły żądania Masdar oraz warunki, na jakich zgodziłaby się ona na spotkanie.

27 W ślad za powyższym pismem w dniu 3 lipca 2003 r. został wysłany faks, w którym prawnicy Masdar zażądali odpowiedzi Komisji w przedmiocie możliwości zorganizowania spotkania na zaproponowanych warunkach przed dniem 15 lipca 2003 r., stwierdzając, że gdyby to spotkanie nie doszło do skutku, złożą skargę do Sądu Pierwszej Instancji.

28 Pismem z dnia 22 lipca 2003 r. służby Komisji odpowiedziały, że nie mogą uwzględnić żądania zapłaty zgłoszonego przez Masdar.

**Postępowanie przed Sądem i zaskarżony wyrok**

29 Pismem złożonym w dniu 30 września 2003 r. Masdar wniosła do Sądu Pierwszej Instancji skargę o odszkodowanie na podstawie art. 235 WE i art. 288 akapit drugi WE, opierając swe roszczenia na zasadzie zakazu bezpodstawnego wzbogacenia (de in rem verso), zasadzie prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia (negotiorum gestio), naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, a wreszcie na okoliczności, że działania służb Komisji stanowią winę umyślną lub niedbalstwo, w wyniku czego powstała szkoda.

30 W dniu 6 października 2005 r. przed Sądem odbyło się nieformalne spotkanie, w ramach środków organizacji postępowania, w celu zbadania możliwości polubownego uregulowania sporu.

31 Po rozprawie, która odbyła się w tym samym dniu, Sąd wyznaczył stronom termin upływający w dniu 30 listopada 2005 r. w celu zbadania możliwości takiego uregulowania sprawy.

32 Pismem, które wpłynęło do sekretariatu Sądu w dniu 29 listopada 2005 r., Komisja poinformowała Sąd, że stronom nie udało się rozwiązać sporu w sposób polubowny.

33 Po zwróceniu uwagi w pkt 69 zaskarżonego wyroku, że „żądanie odszkodowawcze skarżącej opiera się z jednej strony na zasadach odpowiedzialności pozaumownej, niezakładającej bezprawnego postępowania Wspólnoty lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji (bezpodstawne wzbogacenie i prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia), a z drugiej strony — na zasadach odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty ze względu na bezprawne postępowanie Wspólnoty lub jej pracowników przy wykonywaniu ich funkcji (naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz wina lub niedbalstwo po stronie Komisji)", Sąd na wstępie odrzucił argumenty oparte na bezpodstawnym wzbogaceniu i prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia z następujących przyczyn:

„91 […] reguły odpowiedzialności pozaumownej, ustanowione w większości krajowych systemów prawnych, nie zawierają jako niezbędnej przesłanki bezprawnego zachowania lub winy po stronie pozwanej. Roszczenia oparte na bezpodstawnym wzbogaceniu lub na prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia mają służyć, zgodnie z doktryną prawa cywilnego, realizacji zobowiązań pozaumownych osoby wzbogaconej lub osoby, której sprawy były prowadzone, polegających co do zasady, odpowiednio, bądź to na zwrocie tego, co zostało niesłusznie uzyskane, bądź to na zwrocie nakładów i wydatków na rzecz prowadzącego cudze sprawy.

92 Nie wynika więc z tego, że powołane przez skarżącą zarzuty oparte na bezpodstawnym wzbogaceniu i na prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia winny być oddalone tylko z tego powodu, że nie została spełniona przesłanka bezprawności zachowania instytucji, jak to przede wszystkim podnosi Komisja.

93 […] art. 288 akapit drugi WE jest dla Wspólnoty źródłem obowiązku naprawienia szkód wyrządzonych przez jej instytucje, nie ograniczając reżimu odpowiedzialności pozaumownej Wspólnoty wyłącznie do odpowiedzialności na zasadzie winy. […].

[…]

95 Zatem w celu stwierdzenia, czy zasady te znajdują zastosowanie w niniejszej sprawie, należy zbadać, czy zostały spełnione przesłanki roszczenia de in rem verso lub roszczenia opartego na negotiorum gestio.

96 W tym zakresie należy stwierdzić, że […] w stanie faktycznym i prawnym niniejszego sporu roszczenia oparte na bezpodstawnym wzbogaceniu lub prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia nie mogą zostać uwzględnione.

97 Zgodnie z zasadami ogólnymi wspólnymi dla praw państw członkowskich roszczenia te nie powstają, jeżeli korzyść po stronie wzbogaconego lub osoby, której sprawy są prowadzone, znajduje uzasadnienie na gruncie umowy lub zobowiązania wynikającego z przepisów prawa. Ponadto zgodnie z tymi zasadami roszczenia tego rodzaju mają charakter jedynie subsydiarny, to znaczy mogą służyć w przypadku, gdy osobie, która poniosła uszczerbek, nie przysługuje żadne inne roszczenie w celu uzyskania należnego jej świadczenia.

98 Tymczasem w niniejszym przypadku bezsporne jest, że istnieją stosunki umowne, po pierwsze, pomiędzy Komisją a Helmico, a po drugie, pomiędzy tą spółką a skarżącą. Rzekoma bezpośrednia szkoda odpowiada wynagrodzeniu należnemu skarżącej od Helmico na mocy zawartych pomiędzy nimi umów podwykonawstwa, które zawierają klauzulę arbitrażową wskazującą sądy Anglii i Walii jako właściwe dla rozstrzygania ewentualnych sporów umownych. Zatem nie ma wątpliwości, że Helmico winna zapłacić wynagrodzenie za prace wykonane przez skarżącą lub ponieść ewentualną odpowiedzialność z tytułu braku zapłaty, o czym świadczy również wszczęcie w tym celu przez skarżącą przeciwko Helmico postępowania sądowego przed High Court of Justice, które mimo zawieszenia pozostaje nadal w toku. Ewentualna niewypłacalność Helmico nie może uzasadniać ponoszenia tej odpowiedzialności przez Komisję, ponieważ nie mogą istnieć dwa źródła tego samego prawa skarżącej do otrzymania wynagrodzenia. Z akt sprawy wynika bowiem, czego strony nie kwestionują, że postępowanie przed High Court of Justice dotyczy płatności za usługi, co jest przedmiotem niniejszej skargi.

99 Wynika z tego, że ewentualne wzbogacenie Komisji lub zubożenie skarżącej, jako znajdujące swe źródła w istniejącym uregulowaniu umownym, nie mogą być uznane za bezpodstawne.

100 […] Przesłanki dochodzenia roszczeń opartych na prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia nie są spełnione z następujących powodów.

101 Należy zauważyć, że wykonanie przez skarżącą jej zobowiązań umownych wobec Helmico nie może być zasadnie uznane, zgodnie z wymogami omawianych roszczeń, za bezinteresowne zajęcie się cudzymi sprawami, które wymagają prowadzenia. […] Wreszcie argumentacja skarżącej sprzeczna jest również z zasadami prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia w zakresie dotyczącym wiedzy osoby, której sprawy są prowadzone, o działaniach prowadzącego jej sprawy. Działania prowadzącego cudze sprawy podejmowane są bowiem co do zasady bez wiedzy osoby, której sprawy są prowadzone, lub co najmniej, gdy nie jest ona świadoma, że istnieje konieczność natychmiastowego działania. Tymczasem skarżąca sama twierdzi, że jej decyzja o kontynuowaniu prac w październiku 1998 r. była wynikiem nalegań Komisji.

102 Nie bez znaczenia jest ponadto, że zgodnie z orzecznictwem podmioty gospodarcze powinny same ponosić gospodarcze ryzyko związane z ich działalnością w zależności od okoliczności każdej sprawy […].

103 Tymczasem nie zostało ustalone, by skarżąca poniosła nadzwyczajną lub szczególną szkodę, wykraczającą poza granice gospodarczego i handlowego ryzyka związanego z jej działalnością. We wszelkich stosunkach umownych istnieje pewne ryzyko, że jedna ze stron nie wykona umowy w sposób zadowalający lub nawet stanie się niewypłacalna. Do umawiających się stron należy odpowiednie złagodzenie tego ryzyka w samej umowie. Skarżąca wiedziała, że Helmico nie wykonywała swych zobowiązań umownych, lecz w pełni świadomie postanowiła w dalszym ciągu wykonywać własne zobowiązania, zamiast skorzystać z formalnych środków prawnych. W ten sposób podjęła ryzyko gospodarcze, które może być uznane za zwyczajne. […]”.

34 Następnie Sąd odrzucił również pozostałe zarzuty Masdar. W odniesieniu do argumentów opartych na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań Sąd odrzucił je z następujących powodów:

„119 […] prawo do żądania ochrony uzasadnionych oczekiwań […] przysługuje wszystkim jednostkom znajdującym się w sytuacji, w której można stwierdzić, że administracja wspólnotowa, udzielając jej konkretnych zapewnień, wzbudziła u niej uzasadnione nadzieje. Zapewnieniami takimi są, niezależnie od formy, w jakiej zostały przekazane, dokładne, bezwarunkowe i spójne informacje pochodzące z uprawnionych i wiarygodnych źródeł […]. W orzecznictwie ustalone również zostało, że zasada ochrony uzasadnionych oczekiwań stanowi regulację prawną przyznającą jednostkom prawa […]. Naruszenie tej zasady może również rodzić odpowiedzialność po stronie Wspólnoty. Nie zmienia to kwestii, że podmioty gospodarcze muszą ponosić gospodarcze ryzyko związane ze swoją działalnością przy uwzględnieniu konkretnych okoliczności każdej sprawy […].

120 Z akt sprawy wynika, że rzekome nadzieje skarżącej dotyczyły zapłaty przez Komisję za usługi świadczone na podstawie umowy na rzecz Helmico. Należy stwierdzić, że w niniejszej sprawie dokumenty pochodzące z Komisji, którymi Sąd dysponuje, nie mogą w żadnym razie być interpretowane jako konkretne zapewnienia, iż Komisja zobowiązała się do zapłaty skarżącej wynagrodzenia za usługi, które to zapewnienia mogłyby wzbudzić u niej uzasadnione nadzieje”.

35 W pkt 121-129 zaskarżonego wyroku Sąd poparł stwierdzenie dokonane w pkt 120 tego wyroku szczegółową analizą akt sprawy.

36 W odniesieniu do zarzutu opartego na niedochowaniu należytej staranności ze strony Komisji Sąd stwierdził, co następuje:

„140 Z pism skarżącej wynika, że zarzucanym Komisji postępowaniem jest zawieszenie płatności na rzecz Helmico. Bezprawność tego postępowania polega, zdaniem skarżącej, na niedochowaniu należytej staranności w celu zapewnienia, aby zawieszenie płatności nie wyrządzało szkody osobom trzecim i ewentualnie, aby naprawić wyrządzoną w ten sposób szkodę.

141 Przede wszystkim […] skarżąca ogranicza się do twierdzenia o istnieniu tego rodzaju obowiązku staranności, bez przedstawiania jakiegokolwiek dowodu lub prawnej argumentacji na poparcie swej tezy, ani też bez wskazania źródła i zakresu tego obowiązku. Sąd uważa, że powołanie się w sposób bardzo nieprecyzyjny na ogólne zasady odpowiedzialności pozaumownej z tytułu winy obowiązujące w systemach prawa cywilnego i odpowiedzialności deliktowej z tytułu [niedbalstwa] obowiązujące w systemach anglosaskich nie pozwala na wykazanie istnienia spoczywającego na Komisji obowiązku uwzględniania interesów osób trzecich przy podejmowaniu decyzji dotyczącej zawieszenia płatności w ramach wiążących ją stosunków umownych. […] Sąd również stwierdza, że skarżąca nie wykazała związku przyczynowego pomiędzy zarzucanym naruszeniem a powoływaną szkodą. […]”.

**Żądania stron**

37 W swoim odwołaniu wnosząca odwołanie wnosi do Trybunału o:

— uchylenie zaskarżonego wyroku;

— zasądzenie od Komisji na rzecz wnoszącej odwołanie kwoty 448 947,78 EUR dochodzonej przez Masdar w pierwszej instancji lub ewentualnie kwoty 249 314,35 EUR lub innej kwoty, którą Trybunał uzna za właściwą, wraz z odsetkami od danej kwoty;

— obciążenie Komisji kosztami niniejszego postępowania oraz postępowania przed Sądem.

38 Komisja wnosi do Trybunału o:

— oddalenie odwołania;

— tytułem ewentualnym, na wypadek gdyby Trybunał uchylił zaskarżony wyrok w całości lub w części, oddalenie zgłoszonego przez wnoszącą odwołanie żądania zasądzenia odszkodowania pieniężnego;

— obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami niniejszego postępowania oraz kosztami postępowania przed Sądem;

— tytułem ewentualnym, na wypadek gdyby Trybunał orzekł na korzyść wnoszącej odwołanie, obciążenie wnoszącej odwołanie jedną trzecią jej własnych kosztów postępowania przed Sądem.

**W przedmiocie odwołania**

39 Na poparcie swojej skargi wnosząca odwołanie zasadniczo podnosi pięć zarzutów opartych, po pierwsze, na naruszeniu prawa oraz braku uzasadnienia przy analizie kwestii bezpodstawnego wzbogacenia, po drugie, na przeinaczeniu faktów oraz naruszeniu prawa przy analizie kwestii prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia, po trzecie, na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz niespójności uzasadnienia, po czwarte, na błędnej analizie zarzutu opartego na winie lub niedbalstwie i po piąte, na niepełnej analizie faktów.

*W przedmiocie zarzutu pierwszego, opartego na naruszeniu prawa oraz braku uzasadnienia przy analizie kwestii bezpodstawnego wzbogacenia*

Argumentacja stron

40 Wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi, że błędnie uznał, iż działała ona jedynie na mocy swych zobowiązań umownych wobec Helmico.

41 Ponadto, jej zdaniem, Sąd naruszył prawo nie uwzględniając okoliczności, że Komisja nie była zwykłą stroną umowy z Helmico, lecz dysponowała kompetencjami windykacyjnymi. Pozwalając najpierw wnoszącej odwołanie na zakończenie prac, a następnie wykonując kompetencje windykacyjne, Komisja, w praktyce pozbawiając skuteczności uprzednio istniejące stosunki umowne, wzbogaciła się bezpodstawnie.

42 Komisja zauważa, że wnosząca odwołanie nie rozwiązała umów z Helmico.

43 W każdym razie Sąd słusznie stwierdził w pkt 97-99 zaskarżonego wyroku, że Komisja nie wzbogaciła się bezpodstawnie, ponieważ jej korzyść pochodziła z umowy wiążącej ją z Helmico, i że wnosząca odwołanie była zobowiązana do działania na podstawie umowy podwykonawstwa, którą zawarła z tą spółką.

Ocena Trybunału

44 Według zasad wspólnych dla praw państw członkowskich, osoba ponosząca stratę, która powoduje przysporzenie w majątku innej osoby bez podstawy prawnej tego wzbogacenia, tytułem zasady ogólnej ma prawo do odszkodowania do wysokości tej straty ze strony wzbogaconej osoby.

45 W tym względzie, jak stwierdził Sąd, skarga oparta na bezpodstawnym wzbogaceniu, jaka jest przewidziana w większości krajowych systemów prawnych, nie zawiera przesłanki bezprawnego zachowania lub winy po stronie pozwanej.

46 Natomiast dla uwzględnienia tej skargi istotne jest, aby wzbogacenie było pozbawione jakiejkolwiek ważnej podstawy prawnej. Przesłanka ta nie jest spełniona, w szczególności dlatego że wzbogacenie czerpie swe uzasadnienie ze zobowiązań umownych.

47 Zważywszy, że bezpodstawne wzbogacenie takie jak zdefiniowane powyżej, stanowi źródło zobowiązania pozaumownego wspólne porządkom prawnym państw członkowskich, Wspólnota nie może uchylić się od zastosowania wobec niej tych samych zasad, jeżeli osoba fizyczna lub prawna zarzuca jej, iż w nieusprawiedliwiony sposób wzbogaciła się jej kosztem.

48 Zresztą, skoro jakikolwiek obowiązek wynikający z bezpodstawnego wzbogacenia musi mieć charakter pozaumowny, należy, jak uczynił to Sąd w niniejszej sprawie, umożliwić powołanie się na niego na mocy art. 235 WE i art. 288 akapit drugi WE.

49 Niewątpliwie skarga oparta na bezpodstawnym wzbogaceniu nie należy do systemu odpowiedzialności pozaumownej w sensie ścisłym, której powstanie jest uzależnione od spełnienia szeregu przesłanek dotyczących bezprawności zachowania zarzucanego Wspólnocie, faktycznej szkody i istnienia związku przyczynowego pomiędzy tym zachowaniem a powoływaną szkodą (zob. w szczególności wyrok z dnia 9 września 2008 r. w sprawach połączonych C-120/06 P i C-121/06 P FIAMM i in. przeciwko Radzie i Komisji, Zb.Orz s. I-6513, pkt 106 i przytoczone tam orzecznictwo). Odróżnia się ona od skarg wniesionych na mocy tego systemu tym, że nie wymaga wykazania bezprawnego zachowania pozwanego, czy też w ogóle istnienia zachowania, lecz

wyłącznie wykazania wzbogacenia pozwanego bez ważnej podstawy prawnej oraz zubożenia skarżącego związanego z tym wzbogaceniem.

50 Jednakże mimo tych cech nie można odmówić podmiotowi prawa możliwości wniesienia przeciwko Wspólnocie skargi opartej na bezpodstawnym wzbogaceniu tylko na tej podstawie, że traktat WE nie przewiduje wyraźnie trybu przeznaczonego dla tego rodzaju skargi. Wykładnia art. 235 WE i art. 288 akapit drugi WE, która wykluczałaby tę możliwość, prowadziłaby do rezultatu sprzecznego z zasadą skutecznej ochrony sądowej, usankcjonowanej przez orzecznictwo Trybunału i potwierdzonej w art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, ogłoszonej w dniu 7 grudnia 2000 r. w Nicei (Dz.U. C 364, s. 1) (zob. wyroki z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie C-432/05 Unibet, Zb.Orz. s. I-2271, pkt 37, oraz z dnia 3 września 2008 r. w sprawach połączonych C-402/05 P i C-415/05 P Kadi i Al Barakaat International Foundation przeciwko Radzie i Komisji, Zb.Orz. s. I-6351, pkt 335).

51 W świetle tych wstępnych rozważań należy zbadać, czy Sąd dopuścił się naruszeń, analizując kwestię bezpodstawnego wzbogacenia.

52 Z zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd odrzucił argumenty wnoszącej odwołanie na tej podstawie, że istnieją stosunki umowne, po pierwsze, pomiędzy Komisją a Helmico, a po drugie, pomiędzy tą spółką a wnoszącą odwołanie. Z tej okoliczności Sąd wywnioskował, że jakiekolwiek wzbogacenie Komisji lub zubożenie wnoszącej odwołanie wynika z ustanowionych ram umownych, a zatem nie może być zakwalifikowane jako „bezpodstawne".

53 Ponadto zdaniem Sądu wnosząca odwołanie dysponowała alternatywną drogą w celu uzyskania swoich należności, ponieważ na mocy jej umów podwykonawstwa zawartych

z Helmico mogła wnieść przeciwko tej ostatniej skargę z tytułu odpowiedzialności umownej do sądów angielskich i walijskich wskazanych w tych umowach.

54 Jak więc stwierdzono w pkt 46 niniejszego wyroku, istotnie nie można zakwalifikować wzbogacenia jako „bezpodstawnego", jeżeli czerpie ono swoje uzasadnienie ze zobowiązań umownych.

55 Jeżeli natomiast umowy, na podstawie których świadczone są usługi, okażą się nieważne i przestaną istnieć, zgodnie z zasadami wypracowanymi w porządkach prawnych państw członkowskich, wzbogacenie odbiorcy tych usług powinno pod pewnymi warunkami prowadzić do odszkodowania.

56 Bez konieczności badania w tym ostatnim przypadku, pod jakimi warunkami jest należne takie odszkodowanie, należy stwierdzić, że Sąd właściwie zastosował naszkicowane powyżej rozróżnienie pomiędzy wzbogaceniem wynikającym ze stosunków umownych a wzbogaceniem „bezpodstawnym".

57 Ze względów przedstawionych przez rzecznika generalnego w pkt 53 i 54 opinii, Sąd mógł ocenić, że umowy zawarte pomiędzy Komisją i Helmico oraz pomiędzy tą ostatnią i wnoszącą odwołanie nie przestały istnieć. Sąd słusznie wywnioskował z tej okoliczności, że nie mogło istnieć pozaumowne zobowiązanie Wspólnoty do przejęcia kosztów poniesionych przez wnoszącą odwołanie w celu zakończenia projektów rosyjskiego i mołdawskiego.

58 Sąd stwierdził w szczególności, że wnosząca odwołanie wiedząc, iż Helmico nie wypełnia swych zobowiązań umownych, w pełni świadomie postanowiła w dalszym ciągu wypełniać swoje zobowiązania. Przypomniał on również, że na mocy klauzuli arbitrażowej znajdującej się w umowach zawartych z Helmico, wnosząca odwołanie wszczęła postępowanie sądowe przeciwko niej.

59 Ponadto Sąd słusznie podkreślił, że w każdym stosunku umownym istnieje ryzyko, iż jedna strona nie wykona umowy w sposób zadowalający lub stanie się niewypłacalna. Chodzi o ryzyko gospodarcze związane z działalnością podmiotów gospodarczych.

60 Ten ostatni element wykazuje szczególne znaczenie w ramach programów pomocy wspólnotowej. W istocie nierzadko strona umowy, której Wspólnota powierzyła projekt, ogranicza się do zarządzania nim i deleguje wykonanie projektu na podwykonawców, którzy w danym przypadku też pracują z przedsiębiorstwami podwykonawczymi. W tym kontekście każdy podmiot gospodarczy zaangażowany w projekt powinien akceptować ryzyko, że druga strona umowy stanie się niewypłacalna lub dopuści się nieprawidłowości prowadzących do zawieszenia płatności ze strony Wspólnoty, a nawet do zlecenia windykacji. W tych okolicznościach nie można swobodnie przyjąć, że straty wynikające z urzeczywistnienia takiego ryzyka powinny powodować płatności ad hoc ze strony Wspólnoty.

61 Z powyższego wynika, że Sąd w żaden sposób nie naruszył prawa ani nie dopuścił się braku uzasadnienia przy analizie kwestii bezpodstawnego wzbogacenia. Zarzut pierwszy należy zatem oddalić.

*W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na przeinaczeniu faktów i naruszeniu prawa przy analizie kwestii prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia*

Argumentacja stron

62 Zdaniem wnoszącej odwołanie rozumowanie przedstawione w zaskarżonym wyroku w kwestii prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia jest błędne pod względem faktycznym i prawnym.

63 Ustalenia Sądu, według których działanie wnoszącej odwołanie nie było bezinteresowne, a Komisja była w stanie prowadzić projekty, są w oczywisty sposób błędne.

64 Ponadto Sąd naruszył prawo uznając w pkt 101 zaskarżonego wyroku, że zasada prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia nie może mieć zastosowania, gdy osoba, której sprawy są prowadzone, jest świadoma, że istnieje konieczność działania.

65 Komisja zwraca uwagę, że stwierdzenie w pkt 97 i nast. zaskarżonego wyroku, według którego wnosząca odwołanie działała na mocy jej umów z Helmico, jest wystarczające dla odrzucenia argumentów dotyczących prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia.

Ocena Trybunału

66 Bez konieczności badania, czy Sąd dokonał właściwej kwalifikacji prawnej roszczenia opartego na prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia należy stwierdzić, że w żaden sposób nie można się zgodzić z argumentami przedstawionymi przez wnoszącą odwołanie w ramach tego drugiego zarzutu.

67 Przede wszystkim wnosząca odwołanie nie może przekonująco potwierdzić, że jej usługi były bezinteresowne. Bowiem zarówno w pierwszej instancji jak i w ramach niniejszego odwołania wnosząca odwołanie podkreśliła, że po odkryciu nieprawidłowości popełnionych przez Helmico w dalszym ciągu świadczyła usługi na rzecz Komisji dlatego, iż przypuszczała, że Komisja zapewniła jej wynagrodzenie za nie. Już chociażby z tego powodu nie można stwierdzić, że Sąd dopuścił się przeinaczenia faktów odmawiając uznania istnienia bezinteresownego działania.

68 Następnie, w odniesieniu do argumentu, na podstawie którego Sąd dopuścił się przeinaczenia faktów stwierdzając, że Komisja była w stanie prowadzić projekty, wystarczy zauważyć, że wnosząca odwołanie nie przedstawiła okoliczności, z których wynikałoby, iż Komisja nie mogła już zapewnić prowadzenia programu lub projektów będących przedmiotem postępowania.

69 Wreszcie w odniesieniu do argumentu opartego na naruszeniu prawa należy stwierdzić, że w pkt 101 zaskarżonego wyroku Sąd podkreślił, iż „co do zasady" działania prowadzącego cudze sprawy podejmowane są bez wiedzy osoby, której sprawy są prowadzone, lub co najmniej, gdy nie jest ona świadoma, że istnieje konieczność natychmiastowego działania. Wbrew opinii wnoszącej odwołanie Sąd nie wykluczył więc możliwości powołania się na zasadę prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia w okolicznościach, gdy osoba, której sprawy są prowadzone była świadoma, że istnieje taka konieczność.

70 Zarzut drugi należy zatem również oddalić.

*W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań i na niespójności uzasadnienia*

Argumentacja stron

71 Wnosząca odwołanie podnosi, że istnieje niespójność pomiędzy argumentami Sądu dotyczącymi bezpodstawnego wzbogacenia i prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia, a tymi dotyczącymi zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań.

72 Zwraca ona uwagę, że w pkt 101 zaskarżonego wyroku Sąd przyjął, iż Komisja nalegała na wnoszącą odwołanie, aby nadal świadczyła ona usługi, a w pkt 148 tego wyroku, że Komisja i wnosząca odwołanie wyraziły wspólną wolę, aby ta ostatnia ukończyła projekty i otrzymała wynagrodzenie. W konsekwencji wniosek w pkt 130 zaskarżonego wyroku, zgodnie z którym „należy stwierdzić, że dostępne dowody, czy to analizowane oddzielnie, czy też łącznie, nie wykazują istnienia konkretnych zapewnień udzielonych przez Komisję, które mogłyby wzbudzić u wnoszącej odwołanie uzasadnione nadzieje, pozwalając jej na powołanie się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań", jest w oczywisty sposób błędny.

73 Tytułem ewentualnym wnosząca odwołanie twierdzi, że kryterium zastosowane przez Sąd jest zbyt restrykcyjne w przypadku takim jak mający miejsce w niniejszej sprawie. Jej zdaniem należy stwierdzić istnienie konkretnych zapewnień, jeżeli zachowanie organu Wspólnoty ma charakter nalegań na podwykonawcę, aby świadczył on usługi na

rzecz tego organu w okolicznościach, gdy stało się oczywiste, że podwykonawca nie otrzyma wynagrodzenia od głównego kontrahenta.

74 Komisja twierdzi przede wszystkim, że zarzut ten dotyczy kwestii faktycznych, a zatem jest niedopuszczalny.

75 Z kolei w odniesieniu do zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań Komisja zauważa, że Sąd szczegółowo zbadał, czy dokumenty pochodzące od Komisji można interpretować jako konkretne zapewnienia, iż przejęła ona zobowiązanie do zapłaty, oraz czy dowody sugerują, że takie konkretne zapewnienia zostały złożone na spotkaniu z 2 października 1998 r.

Ocena Trybunału

76 Należy przypomnieć, że kwestia, czy uzasadnienie wyroku Sądu jest wewnętrznie sprzeczne lub niewystarczające, stanowi zagadnienie prawne, które jako takie może zostać podniesione w ramach odwołania (wyrok z dnia 25 stycznia 2007 r. w sprawach połączonych C-403/04 P i C-405/04 P Sumitomo Metal Industries i Nippon Steel przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-729, pkt 77 i przytoczone orzecznictwo).

77 Ten zarzut jest więc także dopuszczalny w zakresie, w jakim jest oparty na naruszeniu zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań. W istocie, argumenty wnoszącej odwołanie w tej kwestii nie dotyczą stwierdzenia określonych faktów, lecz kryterium przyjętego

przez Sąd w celu zastosowania tej zasady. To, czy Sąd zastosował właściwy przepis prawa w trakcie badania okoliczności faktycznych, stanowi bowiem kwestię prawną (ww. wyrok w sprawie Sumitomo Metal Industries i Nippon Steel przeciwko Komisji, pkt 40).

78 Zatem wbrew temu, co twierdzi Komisja, należy zbadać treść tego zarzutu.

79 Przede wszystkim, w odniesieniu do zarzucanej niespójności uzasadnienia wnosząca odwołanie podnosi, że stwierdzenie Sądu, zgodnie z którym Komisja miała ten sam cel co Masdar, tj. pełną realizację projektów, jak pierwotnie przewidziano, i nalegała na tę ostatnią, aby kontynuowała ona świadczenie usług, jest sprzeczne z jego wnioskiem, według którego Komisja nie dostarczyła konkretnych zapewnień.

80 Nie można uwzględnić tego argumentu. Jak bowiem stwierdził Sąd w pkt 120 zaskarżonego wyroku, konkretne zapewnienia domniemywane przez wnoszącą odwołanie dotyczyły zapłaty przez Komisję za usługi świadczone przez Masdar na rzecz Helmico. Okoliczność stwierdzona przez Sąd w innym miejscu zaskarżonego wyroku, że Komisja pragnąc, aby projekty zostały zrealizowane jak przewidziano, nalegała na wnoszącą odwołanie, aby ta kontynuowała świadczenie usług, w oczywisty sposób nie wykazuje żadnego związku z twierdzeniem wnoszącej odwołanie, według którego Komisja bezpośrednio zobowiązała się do wypłaty jej wynagrodzenia. W konsekwencji, nie zachodzi jakakolwiek niespójność pomiędzy twierdzeniami Sądu w przedmiocie życzeń wyrażonych przez Komisję w odniesieniu do realizacji projektów a twierdzeniami w przedmiocie odmowy przez Komisję bezpośredniej wypłaty wynagrodzenia wnoszącej odwołanie.

81 Z kolei w odniesieniu do kryterium wyrażonego przez Sąd w pkt 119 zaskarżonego wyroku w celu zastosowania w niniejszym przypadku zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, należy stwierdzić, że jest ono zgodne z utrwalonym orzecznictwem, według którego nie może powoływać się na naruszenie tej zasady ten, komu administracja nie udzieliła konkretnych zapewnień (zob. podobnie wyroki z dnia 22 czerwca 2006 r. w sprawach połączonych C-182/03 i C-217/03 Belgia i Forum 187 przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5479, pkt 147, oraz z dnia 18 lipca 2007 r. w sprawie C-213/06 P AER przeciwko Karatzoglou, Zb.Orz. s. I-6733, pkt 33 i przytoczone orzecznictwo).

82 Wnosząca odwołanie podnosi, że warunek dotyczący konkretnych zapewnień należy stosować z pewną elastycznością w przypadku takim jak w niniejszej sprawie. Istnieją uzasadnione oczekiwania, gdy zachowanie organu Wspólnoty może mieć charakter nalegań na podwykonawcę, aby świadczył on usługi na rzecz tego organu w okolicznościach, gdy stało się oczywiste, że ten podwykonawca nie otrzyma zapłaty wynagrodzenia od kontrahenta Wspólnoty.

83 Nie można przyjąć tego argumentu.

84 W tym względzie należy przypomnieć, że system programów pomocowych opracowany przez uregulowania wspólnotowe jest oparty na wykonaniu przez kontrahenta Komisji szeregu obowiązków uprawniających go do otrzymania przewidzianej pomocy finansowej. W przypadku gdy kontrahent nie wykona projektu zgodnie z warunkami, od jakich uzależnione jest przyznanie pomocy finansowej, nie może on powoływać się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań w celu otrzymania wypłaty tej pomocy finansowej (zob. podobnie wyrok z dnia 13 marca 2008 r. w sprawach połączonych od C-383/06 do C-385/06 Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening i in., Zb.Orz. s. I-1561, pkt 56).

85 W przypadku nieprawidłowości popełnionych przez kontrahenta w ramach projektu pomocy wspólnotowej pozwala to Komisji na wykonanie jej obowiązku polegającego na ochronie interesów finansowych i dyscypliny budżetowej Wspólnoty.

86 W tym kontekście odznaczającym się zwiększonym znaczeniem nadzoru finansowego nad projektem, podwykonawcy nie mogą opierać się na nieokreślonych oznakach w celu powołania się na uzasadnione oczekiwania, że Komisja wykona wobec nich gest finansowy, bezpośrednio wypłacając wynagrodzenie za ich usługi. Takie uzasadnione oczekiwania mogą tylko wynikać z konkretnych zapewnień ze strony tego organu potwierdzających jednoznacznie, iż zapewnia on zapłatę za usługi podwykonawstwa. Jak stwierdził Sąd, nie wykazano istnienia takich zapewnień.

87 Z powyższych rozważań wynika, że należy oddalić także zarzut trzeci.

*W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na błędnej analizie zarzutu opartego na winie lub niedbalstwie*

Argumentacja stron

88 Wnosząca odwołanie zarzuca Sądowi przyjęcie w pkt 141 zaskarżonego wyroku, że „skarżąca ogranicza się do twierdzenia o istnieniu […] obowiązku staranności [tego rodzaju, jak opisany w pkt 140], bez przedstawiania jakiegokolwiek dowodu lub prawnej

argumentacji na poparcie swej tezy", podczas gdy wykazała ona w świetle analizy prawnej pojęcia winy i niedbalstwa, że skoro Komisja wykonuje swoje uprawnienia do zawieszenia zapłaty z tytułu umowy w przypadku nieprawidłowości popełnionych przez kontrahenta wiedząc, że pracował dla niego podwykonawca, powinna wykazać należytą staranność w celu zapewnienia, że nie wyrządziła ona szkody temu podwykonawcy. Zresztą wnosząca odwołanie twierdzi, że Komisja wyraźnie działała nie dochowując należytej staranności, ponieważ najpierw pozwoliła wnoszącej odwołanie na skończenie prac, a następnie wykonała swoje uprawnienia windykacyjne.

89 Komisja utrzymuje, że w pkt 141 zaskarżonego wyroku Sąd słusznie stwierdził, iż wnosząca odwołanie nie uzasadniła swojego argumentu.

Ocena Trybunału

90 Jak już stwierdził Trybunał, pojęcie niedbalstwa należy rozumieć jako działanie lub zaniechanie, którym osoba odpowiedzialna narusza obowiązek staranności, którego powinna była i mogła dochować, biorąc pod uwagę jej cechy, wiedzę i umiejętności (zob. podobnie wyrok z dnia 3 czerwca 2008 r. w sprawie C-308/06 Intertanko i in., Zb.Orz. s. I-4057, pkt 74-77).

91 Zatem jest możliwe, aby administracja wspólnotowa poniosła odpowiedzialność pozaumowną za niedozwolone zachowanie, jeżeli nie działa z całą wymaganą starannością i z tego powodu wyrządza szkodę (zob. podobnie wyroki z dnia 7 listopada

1985 r. w sprawie 145/83 Adams przeciwko Komisji, Rec. s. 3539, pkt 44, oraz z dnia 28 czerwca 2007 r. w sprawie C-331/05 P Internationaler Hilfsfonds przeciwko Komisji, Zb.Orz. s. I-5475, pkt 24).

92 Ten obowiązek staranności jest związany z zasadą dobrej administracji. Ma on zastosowanie w sposób ogólny do działania administracji wspólnotowej w jej stosunkach z ogółem. Powinien on więc być również przestrzegany przez Komisję w jej stosunkach z Masdar i jej postawie wobec tego przedsiębiorstwa.

93 Jednakże obowiązek staranności nie ma takiego zakresu, jaki przypisuje mu wnosząca odwołanie. Obowiązek ten zakłada, że administracja wspólnotowa powinna działać starannie i ostrożnie. Natomiast nie należy do niej naprawianie wszelkich szkód wynikających dla podmiotów gospodarczych z urzeczywistnienia zwykłego ryzyka gospodarczego, jak opisane w pkt 59 niniejszego wyroku.

94 Ponadto, jak wynika z okoliczności opisanych przez Sąd i streszczonych w pkt 14 niniejszego wyroku za pośrednictwem rachunku Helmico Masdar otrzymała znaczną sumę w celu uwzględnienia trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła.

95 W świetle powyższych rozważań, w pkt 141 zaskarżonego wyroku Sąd słusznie stwierdził, że Komisja nie ma obowiązku ani dostosowywać swojej postawy do interesów wnoszącej odwołanie, ani organizować mechanizmu ad hoc, takiego jak wpłata pozostałych kwot pomocy na specjalny rachunek bankowy, do którego wnosząca odwołanie miała pełnomocnictwo.

96 Wynika z tego, że czwarty zarzut odwołania należy oddalić.

*W przedmiocie zarzutu piątego, opartego na niekompletnej analizie okoliczności faktycznych*

Argumentacja stron

97 Wnosząca odwołanie uważa, że Sąd powinien był bardziej szczegółowo zbadać kontekst, w jakim odbyło się spotkanie z 2 października 1998 r., w szczególności wyrażając zgodę na przeprowadzenie zaproponowanych przez nią dowodów.

98 Zdaniem Komisji Sąd szczegółowo zbadał kwestię ewentualnego istnienia konkretnych zapewnień i dowody zaproponowane przez wnoszącą odwołanie nie mogłyby podważyć ustaleń dokonanych przez Sąd na podstawie innych dowodów przedstawionych podczas procedury pisemnej i ustnej.

Ocena Trybunału

99 Jeśli chodzi o dokonywaną przez sąd pierwszej instancji ocenę wniosków o zastosowanie środków organizacji postępowania lub środków dowodowych przedłożonych przez stronę sporu, należy przypomnieć, iż wyłącznie do Sądu należy ocena ewentualnej konieczności uzupełnienia materiału dowodowego zgromadzonego w rozpatrywanych przez niego sprawach. Walor dowodowy materiału zgromadzonego w sprawie podlega jego swobodnej ocenie, która nie podlega kontroli Trybunału w ramach rozpatrywania odwołania, z wyjątkiem przypadków wypaczenia dowodów przedstawionych Sądowi lub wówczas, gdy z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy wynika istotna

nieścisłość ustaleń Sądu (zob. w szczególności wyroki z dnia 10 lipca 2001 r. w sprawie C-315/99 P Ismeri Europa przeciwko Trybunałowi Obrachunkowemu, Rec. s. I-5281, pkt 19, jak również z dnia 11 września 2008 r. w sprawach połączonych C-75/05 P i C-80/05 P Niemcy i in. przeciwko Kronofrance, Zb.Orz. s. I-6619, pkt 78).

100 A zatem biorąc pod uwagę, że w niniejszym przypadku nie wykazano żadnego wypaczenia ani nieprawidłowości ustaleń faktycznych, Sąd mógł uznać, iż zawarty w aktach sprawy materiał dowodowy wystarcza, aby umożliwić mu rozstrzygnięcie sporu.

101 Zarzut piąty należy zatem oddalić.

102 Ze względu na to, że żaden z zarzutów wnoszącej odwołanie nie może zostać uwzględniony, należy oddalić odwołanie.

**W przedmiocie kosztów**

103 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu Trybunału, stosowanego do postępowania odwoławczego na mocy art. 118 tego regulaminu, kosztami zostaje obciążona, na

żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie wnoszącej odwołanie kosztami postępowania, a wnosząca odwołanie przegrała sprawę, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (wielka izba) orzeka, co następuje:

**1) Odwołanie zostaje oddalone.**

**2) Masdar (UK) Ltd zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Podpisy